

Godisnje \$ 3.— mjn
Por año
Inozemstvo Dolar 1.⁵⁰
Exterior
Redacción y Administración
NUEVA YORK 3363
U. T. Mayo 38 - 6464
Buenos Aires

GOSPODARSTVO

LA ECONOMIA

GLASILO SLOVENSkih PRIVREDNIKA U JUZNOJ AMERICI
Organo de la Inmigración Productora Eslava en Sud América

Dirección del Destinatario:
Sr. Don

Godina — Año II.

BUENOS AIRES, 10. juna 1927

Broj — Número 19

EN LOS ALTARES DE LA PATRIA

En la presente semana de Mayo los corazones nativos como asimismo los de aquellos que han encontrado en la Argentina ambiente favorable para la lucha por la vida, vibran al unísono, conmovidas todas las cuerdas sensibles al rememorar las grandes epopeyas de los que nos han dado patria y libertad, sacrificándose en beneficio de las generaciones del presente y porvenir.

En estos días en que el ambiente está saturado de patriotismo, menester es recojerse por un momento, puesto el pensamiento en alto, formulando propósitos sinceros de propender, cada uno en su esfera, en pró del engrandecimiento de la Nación Argentina.

Sin desconocer la sugestión que produce ver flamear los colores azul y blanco de nuestra bandera, y que las escarapelas luzcan en los trajes y vestidos del mayor número de los que pueblan el suelo Argentino, que nuestro himno sea coreado del uno al otro confín de la República; no olvidemos que debemos oficiar todo el año en los altares de la Patria, cada cual desde su esfera de acción, aportando su concurso para que sea un hecho el engrandecimiento Nacional.

El Ministerio de Agricultura que a diario exorta por radiotelefonía a los que consagran sus actividades a arrancar de la tierra, mediante un esfuerzo per-

severante, mayores riquezas, reconociendo en los agrarios como excelentes cooperadores de la riqueza nacional, deja hoy al margen los consejos ordinarios, para enviarlos un saludo augural, convencidos que los que persisten en la brega infatigable, son los que marcan galones, en el constante progreso de la República Argentina.

Cada época tiene su héroe; en tiempo de la Colonia, los que abrieron surcos para que germinaran ideales de emancipación política, heroicidad sublime culminó en los que nos dieron Patria y Libertad; fueron héroes que en días sombríos nos libraron de la horrenda tiranía; y en nuestros días ofician en los altares de la Patria todos aquellos que, en una u otra forma cooperan a que la Argentina conquiste por sus cabales en puesto destacado en el concierto Universal.

No olvidemos, por último, que así como nuestros mayores no escatimaron sacrificios para darnos patria y libertad, debemos nosotros propender a que mediante una acción conjunta sea la Argentina un suelo generoso para los hombres de buena voluntad que aspiran, mediante el trabajo asimilarse y emanciparse económicamente.

Buenos Aires, Mayo 24 de 1927
Ministerio de Agricultura,
Sección Propaganda e Informes.

LOS HEROES DE PERSEVERANCIA Y DE TRABAJO

El homenaje del Ministerio de Agricultura a los verdaderos patriotas de hoy, a todos que contribuyen al progreso del país con su trabajo, publicado en ocasión de la fiesta patria del 25 de Mayo en forma de la circular de la Sección de Propaganda de dicho Ministerio, nos parece tan acertado, que lo publicamos íntegro como señal del aprecio oficial por el valor del labrador anónimo del campo para el continuo progreso de la Argentina. Entre estas multitudes se encuentran también millares de agricultores yugoslavos, quienes con su labor perseverante rinden el homenaje más alto a su nueva patria.

Para colaborar también nosotros con nuestra modesta fuer-

za en el sentido de la expuesta concepción moderna de patriotismo, siquiera con un átomo y en conexión con lo expuesto, queremos dedicar algunas líneas a un perseverante iniciador de la solución de un problema, que resuelto significaría un aporte al bienestar general de unos 80 millones de pesos, hasta ahora anualmente quemados y convertidos en humo. El problema atañe tanto al agricultor, cuanto al iniciador. Cuanto más comprensión habrá para él entre los agricultores, tanto más el iniciador se acercará a una feliz solución.

Se trata de los empeños y ensayos del señor José Santana de aprovechamiento de la paja de lino como materia prima textil. Sus esfuerzos respectivos merecen ser mencionados como el más digno homenaje patético en el sentido de la circular del Minis-

Mapa de Europa, 0.90x1.00 edic. croata \$ 2.00
Album: Zagreb, leyenda en francés y yugosl. \$ 2.00
Album: Belgrado, leyenda en francés y yugosl. \$ 2.00
Album: Litoral Croata leyenda en francés y yugosl. \$ 2.00
Tarjetas yugoslavas, 40 diferentes reproducciones, en colores, de telas más características de pintores yugoslavos. La colección completa \$ 2.00
Carpeta p. pasaporte yugoslavo a \$ 3.50 y \$ 4.50
La Jugoslavia Económica (en italiano con 1 mapa) \$ 3.—
Mapa de Checoslovaquia 0.80 x 1.30 \$ 3.50
Anuario (Guía) Kraft, 2 tomos: Capital y Provincia, a \$ 21.50 c/u incluso franqueo, o los dos \$ 41.50
El importe respectivo remitir a: La Administración

terio de Agricultura, y recibir la mas amplia publicación también entre la inmigración agrícola yugoslava.

Los datos los sacamos del periódico vespertino "La Razón". El lector podrá juzgar, si hemos acertado o no festejando el día patrio con su publicación.

El señor Santana dice: —Uno de los cultivos que ha alcanzado mayor extensión en nuestro país, con una producción de cuantioso valor, constituyendo un importantísimo renglón de la agricultura, es el del lino, a la vez que presenta excepcionales condiciones para la industrialización de la semilla y de la paja.

La exportación de Europa de los muchos renglones de artículos que podemos sustituir con la semilla y la paja del lino renueva la oportunidad de que pensemos seriamente en la extracción de esta materia prima, aprovechando la extraordinaria cantidad que, sobre todo de paja de ese textil, quemán los agricultores en sus campos después de extraer la semilla.

El señor José Santana, de cuyos empeños y satisfactorios ensayos de aprovechamiento de plantas textiles en la República hemos informado últimamente, nos facilita nuevos datos al respecto, que hacen parte de un estudio realizado al respecto.

—Durante los 13 años — dice el señor Santana, — que me dedico a la solución del problema, he podido observar la incredulidad general que hay en el país relativamente a la explotación de la paja del lino, al punto de hacerse figurar esta materia prima como inutilizable para fines industriales, que se alcanzan, sin embargo, en otras naciones. Podría explicarse esa incredulidad si los que así suponen se atienen a los resultados

pobres o negativos de algunas entidades que se constituyeron entre nosotros, pero los errores industriales nunca pueden ser motivo suficiente para el descredito de una manifestación de este orden cuando en ello se cae por defectos de método o procedimientos equivocados. Si hubo fracasos, no han de confundirse éstos con la impracticabilidad misma de la explotación. La extracción de la fibra de dicha planta es perfectamente posible y conveniente, conforme lo dicen las experiencias realizadas tanto en el enriaje como en su proceso completo.

Unas de las fases más importantes de la nueva industria es la de haberse alcanzado en los ensayos una gran perfección, y añade el señor Santana que en 1917, cuando formaba parte de la instalación de La Textil Argentina, fué solicitado por la Exposición Rural Argentina para enviar unas muestras de fibra de lino para su exhibición, las que luego fueron remitidas a un fabricante de Barcelona para que las cotizara. Este tomó las muestras por ensayo y le remitió al señor Santana tejidos con mezcla de algodón, en el género mantelería de Jackart, lo que hace pensar que si la paja del lino sirve para fabricar esos artículos, bien puede ser útil para la preparación de hilos, cordeles, arpillera, papel, cartón, etc., y muchos artículos manufacturados que el país debe importar anualmente del extranjero.

La Argentina ocupa el primer puesto entre las naciones de producción linera. En cuanto a las provincias que denuncian mayor producción deben mencionarse Santa Fe, con 560.500 hectáreas; Córdoba, con 450.000; Entre Ríos con 470.000, y Buenos Aires, con 340.000.

Jedan naš pravi prijatelj

Pravi, a ne samo banketski prijatelj našeg naroda je argentinski konzul g. A. B. Rossani u Splitu. Usprkos tome, da od vlade nema na raspoloženje niti jednogčinovnika, nego sve poslove mora obavljati sam, te je prošle godine otpremio preko 1500 iseljenika, ipak nagje dosta vremena, de se bavi i literaturom i turistikom. Aktivan član je tamošnjeg planinskog udruženja. Akod toga uzjubio je našu domovinu, pa je i Splitu i lepota ama okolice posvetio već čitavi niz pesama.

Koncem ovoga meseca izlazi iz tiska prva njegova knjega, tiskana u Splitu na kašteljanskom jeziku. Iza ove knjige slediće još dve, koje imade već pripravljene. Knjige će izaći nakladom splitske "Društvene Tiskare".

Mi smo već objavili nekoje njegove pesme u prevodu, a objavićemo nekoje i u originalu.

Mi rad g. Rossanija pozdravljamo s naročitim veseljem zbog toga, jer se ne ograničava samo na strogo službene poslove, nego jer predstavlja ujedno i prve veze izmegju obijuh narada.

La importancia que tendría para el país la industria en cuestión puede deducirse de las consideraciones finales que nos hace el señor Santana:

a) El cultivo del lino en la República abarca una superficie de 1.760.500 hectáreas, de modo que obteniéndose una producción media de una tonelada por hectárea, el rendimiento alcanzaría exactamente a 1.760.500 toneladas.

b) Como de la paja se extrae, por el método del señor Santana, el 20 o/o de fibra, esas 1.760.500 toneladas de paja pueden producir 352.100 toneladas de fibra utilizables para papel y tejidos. En cuanto al residuo, después de la limpieza, puede utilizarse para materiales gruesos, tomando en cuenta que el 80 o/o de la parte leñosa obtenida puede ser aprovechada como combustible.

c) La fibra representa actualmente un valor de 90 pesos oro la tonelada, o sea en total, de acuerdo con las cifras que preceden, 31.689.000 pesos oro.

d) La explotación de la nueva industria motivaría un gran movimiento de fletes, tanto ferroviarios como marítimos.

e) La producción de fibras proporcionaría un gran giro de capitales y daría origen a varias industrias, que se implantarían con el objeto de fabricar los artículos ya mencionados.

f) El consumo mundial, por año, de fibras para tejidos, papeles y cartones está calculada (estadística del Reino Unido) como sigue: lana, 1.800.000 toneladas; algodón, 5.200.000; lino (largo, cultivado para fibra), 750.000; yute, 640.000; cáñamo, 800.000; phormium tenax, 240.000; manila y sisal, 600.000; material para cartón y papel, 6.000.

000. En total 16.030.000 toneladas.

Cuando la producción de un país reúne las vastas proporciones del nuestro, todo cálculo que en un principio pareciera exagerado, resulta, al cabo de pocos años, exiguo. Díganlo si no la industria moderna del frigorífico frente a la del saladero.

¿Quién pudo prever en Estados Unidos de Norte América que su cultivo algodónero alcanzaría una producción de más o menos 20.000.000 de balas y que su exportación habría de representar alrededor de 500.000.000 dolares por campaña agrícola?

No soy tan optimista, advierte el señor Santana, pero confío en ver surgir la explotación industrial de referencia. Con el pesimismo y la desidia pierde el país una suma considerable, en primer lugar los agricultores: pierden los ferrocarriles por razón del menor transporte y experimenta la economía nacional las consecuencias de un tributo al exterior, ya que deben importarse productos manufacturados sustituibles con la fibra del lino, mientras no se da trabajo a miles de operarios, con su correspondiente personal técnico."

POŠALJITE PRETPLATU

"Gospodarstvo" nema za sobom niti bogatih niti uplivnih krugova, nego se uzdržava vlastitim silama. Zbog toga takogjer niti ne treba, da zabašuru je pogreške i nerad odgovornih krugova, a još manje de se klanja mogućnicima. Ima slobodne ruke, da izveštava najšire krugove iseljenitva o pravom stanju stvari, koje su od interesa, od koristi ili štete za iseljenitvo, u prvom redu za težaka i radnika.

Da nam bude moguće i nadalje vršiti ovu za javnost korisnu zadaću, treba nam potpore sa strane pdijatelja u obliku doznaičivanja pretplate. Pretplatina nije odregjena tako niska zato, jer bi imali nekakove fondove nego zato, jer smatramo, da u dimenzijama Južne Amerike samo ona novina može da vrši svoju zadaću, koju može pretplatiti svako, pa makar kakovo bilo njegovo momentalno gospodarsko stanje. Tri peče godišnje ne iznosi ni po jedan centavo na dan.

Pretplatu pošaljite u dobro zapečatenom preporučenom pismu ili poštanskim girom na naslov "Gospodarstvo", Buenos Aires, Suc. 26. Calle Nueva York, 3363.

Dr. JORGE DEL RIO
Abogado

Estudio:

Perú 151

U. T. 4938 Rivadavia

BUENOS AIRES

Dr. D. FUKS
Médico cirujano

Lacar 4589, U. T. 613 Devoto

Buenos Aires

PET GODINA

Dne 12. aprila o. g. prošlo je pet godina, otkako je godine 1922. stupio na argentin ko tlo naš prvi državni zastupnik. Pet godina probaraviti na istom mestu dugo je doba za jednog konzularnog činovnika, koje mu nudi dosta prilike, da se istakne. Českoslovački poslanik u Rio de Janieru izdao je tokom prvih dvijuh godina tri knjige sa izveštajima o svom radu. Naša je javnost pravom očekivala, da naš jubilar bar nakon pet godina dađe njoj i domovini jedan javni obračun o svom radu, ako ne celom jednom knjigom, to bar jednim sastankom pa da pokaže, da mu izvršeni rad daje materijala bar za jedan jedini govor. Megjutim preko tog jubileja prošlo se je sa sumnjivom i neobičnom jednom skromnosti. Kad već nije progovorio jubilar sam, neka dobije reč objekat njegovog rada, iseljenik. Zato objavljamo izveštaj naseg druga, tako kako smo ga primili. Po sadržini može se suditi, dali predstavnik naše vlade glede sadržine i glede taktičnosti postupa tako, da bi poverenje naroda napram vlastima moglo biti sve veće, i suradnja izmegju službenih predstavnika te iseljenitva sve iskrenija i intenzivnija. A g. konsulu smo na raspoloženje, da javno pojašni i opravda ovo neeuveno protezanje danog ostavinskog slučaja.

Venado Tuerto, 7 aprila, 1927

Stavljam u poznanstvo čitaocima ovoga članka kao i cijelom našem narodu u opšte, neka sudi po svom znanju i mišljenju jedan postupak našeg generalnog konzula Iva Grisogona, da li se ovako vrše konzularne dužnosti.

Mi dobro pamtimo kada nijesmo imali našeg zaštitnika u ovoj državi, nego su nas zastičivali prestavnici drugih država pa su nam vršili konzularne dužnosti mnogo brže i bolje nego danas kod našeg vlastitog konzula, kod prestavnika naše drage i mile domovine, koju je narod očekivao nekoliko vjekova, da ju vidimo, u čemu se danas vidi. Dobro se sjećamo kada smo primili našeg g. konzula najvećim oduševljenjem i radosti posto do onda nijesmo nikada imali svog vlastitog prestavnika.

A sada vidimo, kako, naš g. gen. konsul ne uzima nas u obzir ni se obrača na svoj narod, da pazi njegove interese, da nas zaštiti od svake nepravde u ovoj tugjini bilo uopšte bilo pojedince. Zašto šalje vlada svog prestavnika u tugjinu, nego da pokaže put svom narodu u inostranstvu, za predstaviti, opisati i dati u poznanstvo staru istoriju svojeg naroda pred ovom vladom, pred prestavnicima drugih država, da se širi simpatija prama nama u inostranstvu i prama našoj državi pred ovim i drugim narodima. Kad bi bio g. Grisogono ovako radio, onda bi naš narod volio i ljubio svoju državu tako, kao

što je i radio da se ju ustanovi. Naša vlada može znati, da je celi naš narod u inostranstvu upotrebijio sve svoje moguće sile, moralne i materijalne, koliko je ko mogao i bio u stanju, za oslobogjenje i ujedinjenje svoje države, koji je rad igrao veliku ulogu nošoj državi pred cijelim svijetom. Zato je i naša vlada poslala svoje zastupnike u svaku stranu državu, da nas pazi i nadgleda od svake nepravde moralne i matarijalne.

Ali naš g. konsul u Argentini ne radi tako, zato naš narod u Argentini nema sada onu pravu i iskrenu ljubav, kao je progje imao nego je upoznao doba djela našeg g. gen. konzula u Buenos Airesu. Ali možda naša država neznade za ova djela svog prestavnika u Argentini? Ako znade onda mora znati i što ima da učini.

Ali možda san i ja pogrešno uputijo, zato ovde pitam sve naše pametne ljude, pa ču naposljetku pitat i naše ministarstvo inostranih djela u Beogradu: dali je **ovakova** dužnost prestavnika jedne države, kao što postupak u ovom slučaju, koji idem ovde opisat, koji stoji u rukama našeg g. gen. konzula Iva Grisogona još od g. 1922, i dali to nije na veliku našu žalost.

Slučaj, koji se je dogodio jednom mom seljaku, je ovakovi: Mladić od 23 do 24 godine, zvao se Milisav N. Božovic, iz sela Glavaca, beranskog okruga, je iz starog kraja samnom došao i sa svojim rogljakom Petrom Božovićem još god. 1912. Viši dio vremena se nalazijo sa mnom skupa, sve do godine 1917, kad sam ja pošao tražit bolje zanimanje i došao u mjesto u koje se i danas nalazim. A on ostao je u istu radnju skupa se rogljakom Petrom u Neuquenu, F. C. S.

On nakon malo vremena se razbolio te bio u bolnici u Bahija Blanka okolo 3 mjeseci, a jer ga ljekari nisu mogli izliječiti poslali su ga u bolnicu u Buenos Aires, gde je stajao još 2 mjeseca. Kag ga je pošao rogljak Petar posjetit i našao ga malo živa, ponijo ga iz bolnice kod jednog specijaliste u Estación Caballito, koji je bolesnoga pregledao i rekao, da će ga on izliječit za 2 do 3 mjes. dana, samo ako će platit pesos 500. Petar je morao pristati pošto je vidijo da čovjek propada Petar je platijo doktora sa svojim novcima pošto bolesnik nije imao novaca pri sebi nego su mu bili u Banco de la Nación Argentino, ali knjižicu od novaca bijo je ostavio kod Petra, da mu je čuva. još kad se je bijo razbolije u Neukenu. Na njoj bilo je pesos 1.380. — neki dijo stavio je na banku na Estación Pringles, a drugi u Neukenu, kad je bijo samnom skupa.

Petra je koštalo puno troškova preko što je preplatio za njega sanatorij, u kojem je ostao još 2 mjeseca, dakle ukupno po bolnicama 7 mjeseci. Zaista onaj ljekar kao što je rekao izliječio

ga je za 2 meseca, ne baš potpuno, ali mogao je raditi.

Nato našao je odmah radnju na isto mjesto u jednoj pilani. Petar zvao ga da ide kod njega, ali ovaj nije htio, bilo mu je dobro, dobivao je lijepu nadnicu a gazda ga volijo kako sina. Isto ja kad sam odijoh god. 1920 u Buenos Aires, bio sam kod njega 2 dana.

God. 1922, 17. juna u 22 sata išao je šetat sa dva svoja druga sa automobilom br. 5659 a u ulici Rivera i Gurruchaga auto udario je o stup za elektr. struju, da je pošao u komadu; Milisav i šofer, koji su bili naprijed, udarili glavom u stup i ostali na mjestu mrtvi, a ona dva što su sedeli nazad, ostali teško ranjeni, jedan radnik, a drugi sin od gazde.

Oošla policija, pozvala gazdu, a za Milisava nisu znali da li ima koga svog u ovu zemlju, niti su u njega našli nikakvi dokumenta da znadu ko je. Samo se gazda sjećao da mu je dolazio neki rođjak iz Neuquena. Policija našla je u njegovom žepu pesos 650, i oduzela; u stanu oduzela njegove stvari a našli u sanduku još pesos 700, dakle ukupno pesos 1.380, a jedno pismo s adresom Petra. Poslali Petru brzopjav o pogibiji njegova rođjaka i da odmah dogđe. Dok je Petar došao iz duljine od 1200 km, prošla dva tri dana a policija držala pokojnika neukopana, dok je Petar došao. Ovaj odmah je pošao kod našeg gen. konzula g. Iva Grisogona, i predstavio im celi slučaj kako se dogodilo i zamolilo, da poduzme sve njegove stvari koje je preduzeo policija, kako bi se moglo poslati njegovim žalosnim roditeljima.

Naravno g. konzul odmah pošao sa Petrom na lice mesta i poduzeo sve stvari sa policijom. Onda su pošli te ga ukopali. A od svih tih novaca su samo dali za ukop pesos 90, i dao je njegov gazda od rabote zaostale nadnice, naime pesos 120, od toga kupili kašun. A druge troškove platijo je siromah Petar, kod sviju tih novaca pokojnikovih, i pretplatio mu grob za 5 godina. Drugi cijeli novac ostao je pri g. konzulu i sudu.

Onda je g. konzul zapovijedio Petru da odmah piše roditeljima pokojnog po potrebne dokumente, tek onda da će se moći novac poslati. Ali g. konzul govori, da će od toga novca puno poći za putne i druge troškove. Petar je bio zadovoljan samo kad bi se htio g. konzul obratiti da to pošalje pa koliko bilo posle troškova. Kad su njegovi žalosni roditelji izgubili svog mladog sina u ovi daleki svijet, neka bi se bar pomogli se njegovim trudom što je zaradio.

G. konzul primio je od Petra knjižicu od banke sa pesos 1.380, koji mu saopštio de je u njoj pesos 500, njegovih što je platijo za pokojnika sanatorij g. 1918, osim drugih troškova, koje je imao sa njim. G. Konzul mu izkazao, da može svoje naplatiti kad novac pogđe onamo i prizna

du njegovi roditelji. Petar je nato bijo zadovoljan, pa makar ništa ne naplatijo, samo da se g. konzul potrudijo pa pošalje novac u domovinu.

Iza pokojnika ostalo je dakle ostavine na knjižici i u gotovom novcu pesos 2.760, što su dali zaukop 90 peča, ostaje ravno pesos 2.670, što je g. konzul dao Petru riječ, da čim dogđu dokumenti, da će on to poslati. Petar pisao je odmah roditeljima po dokumente.

Dokumenti su došli posle par mjeseci, ali g. konzul ih je opet povratijo nazad, jer da nijesu pravilni. Tako su ih šiljali i povraćali nekoliko puta, da je prošlo godina i pol dana. Naposljetku pišu Petru od kuće, da su oni naproveli što je g. konzul zatražio, a da od toga još nisu ništa primili.

Onda je Petar pošao ponovo u Buenos Aires iz daljine od 1200 km na svoj siromašni trošak, to jest u mj. septembru 1923. godine, da se bolje sporazumije sa g. konzulom, koji mu je rekao, da samo fali još, da se dokumenti potvrde kod argentinskog konzula u Beogradu, a onda da će biti gotovo. Petar prošao je kroz Venado Tuerto, i sve mi saopštio. Ja sam rekao, da ima strpljenje do te zadnje potvrde.

Onda nakon 6 mjeseci pišu Petru od kuće da su potvrdili dokumente kod g. konzula arg. u Beogradu, da je sve gotovo, i da su potrošili oko tih dokumenata sve imanje i zabadava, a da ne bi smo se mi obratili.

Već je nato Petar pisao g. konzulu više puta i pitao ga, da li misli to poslati ili ne, i g. konzul već nije htio Petru ni odgovoriti ni na jedno pitanje, dok je prošlo 4 godine. Onda odgovara g. konzul Petru Božoviću, da je sve gotovo, i da će poslat, samo ako hoće Petar poslat 20 peca za nekakove troškove. Petar odgovara g. konzulu, da nije mogućan više šiljati jer" vi sami znate, kolike sam ja troškove učinio oko njegove bolesti, smrti i dokumenata, a sami znate, de je mojih i njegovih novaca pesos 2.670, pri Vama, a sami ste rekli, da će od ovoga poći puno za troškove; u vašim je rukama, pa pravite, što hoćete s njim." Onda više nije Petar htio odgovarat.

Onda u julu mjesecu pišu meni i Petru od kuće, da ne bi se mi obratili na g. konzula, da bi poslao to pustenje pok. sina.

Onda na 10. augusta 1926 piše mo mi nekolicina pod imenom bivšeg Ogranka J. N. O. "BANAT" iz Venada Tuerta g. konzulu u Buenos Aires, da što to oni misle sa tim siromaškim novcem, jer kada su nas zastupali prestavnici drugih država pa su zaštitivali mnogo bolje i brže interese naših ljudi, nego li danas kod našeg pravog zaštitnika od naše krvi i jezika. Još koliko slučajeva pamtim da su naši prosti ljudi uspijevali kod ovdašnjih vlasti i šiljali u kratko vrijeme ostatak naših po-

kojnika iz ove zemlje". Anašem g. gen. konzulu to je nemoguće evo PET GODINA DANA, prestavniku jedne najpriznatije države na Balkanu, kod ove države. Može li biti to intina, da nije, braćo moja?

Ovde nam odmah odgovara g. konzul, da je primijo naše pismo i da kroz mjesec dana te primit novac roditelji poginulog mladića i da te biti izvješteni svi oni koji žele. Po tome je prošlo još 4 mjeseca a ne bi nikakova izvještaja, opet nam pišu od kuće, da nijesu ništa primili, da već nema glasa od g. konzula ni od dokumenata. Onda ja ponovo pišem g. konzulu i jos molim da mi odgovori što može biti sa tim novcem. Više mi nije odgovorio, evo sam čekao još 6 mjeseci, da se ne bi smilovao bar, da mi odgovori. Pa vidim, da nema posla.

Pa jeli, braćo, i gospodo, da li nije ovo velika sramota? Kako za prestavnika jedne države, nije šala, 5 godina!

Ovo će reći, da naš g. konzul drži svoj narod za jedan glupi narod, pa mjesto da zastijeuje taj svoj narod i da vrši dužnosti svojedržave, oni hote da se oni samo koriste od svog naroda sa svojim ogromnim plaćama. Još je mene bijo stid da se ovo čuje za prestavnika jedne države.

Zato sam i bijo navijestio našem g. gen konzulu, da me ne smatra kako glupa čovjeka, da

ako ne izvrši ovi posao, kojega je poduzeo evo natrag 5 godina dana, da ču izjaviti cijelom našem narodu, pa i samoj našoj vladi.

Ali hoću da znam, da ko li se koristi sa tim siromaskim novcem, i nije sala braćo moja, evo 5 godina dana. Nadam se, da će biti još naših pametnih lica, da poduzmu korake protiv ove nepravde.

Još izjavljujem, da je ovo sve istina što sam ovgje napisao.

Velimir Pešić

USKRAČENA VIZA

Umesto da se radi oko pametnog programa zajedničkog rada državnih naših prestavnika i iseljenistva imademo za petgodišnjicu otvorenja našeg Gen. Konzulata novu aferu.

G. Marko Fil. Vujeva objavio je u br. 819. rozarijske "Zajednice" uvodni članak, u kojem predbacuje generalnom konzulu g. Grisogonu nepravilno postupanje kod izdavanja viza za Severnu Ameriku. Ovdašnja "Pravvada" u svom broju od 18. p. m. osvrnula se na taj uvodnik, navedla par glavnih tačaka te izjavila mnenje, da ovu stvar trebarasčistiti pred sudom, a megjutim da se uzdržaje svakog komentara, dok sud ne rekne svoju.

COSULICH LINE

Calle Cangallo 336 — Bs. As.

Pozivne Prevoznice

iz kojegagod mesta u

Jugoslaviji

za putovanje novim motorskim velebrodom

SATURNIA

najvećim i najbržim na svetu

POLAZI PRVI PUT IZ EUROPE

dne 21 Septembra

Putovanje trajae 14 dana

Kako može raditi jedan državni zastupnik, kad hoće

U svoje vreme javili smo, da je dr. Vlastimil Kybal, poslanik češkoslovačke republike u Rio de Janeiru, u Brasilu, izdao prilikom prve godišnjice svog dolaska na dužnost, celu jednu knjigu sa člancima, koje je napisao vršeći tu svoju dužnost.

Sada javljaju novine, da je g. Kybal izdao opeta DVE knjige, naime:

"As Finanzas Tcheco-slovacas" "Segundo Anno No Brasil"

Tri knjige dakle za dve godine. — A nas dični predstavnik? Dne 12. aprila o. g. prošlo je pet godina, otkako je stupio na argentinsko tlo, ako bi imao samo za 70 o/o marljivosti i sposobnosti, koju ima njegov kolega Kybal u Brasilu, mogli smo imati već pet knjiga rasprava o Južnoj Americi, čiji sadržaj bi bio mogao da bude prvovrsan, ako se uzme u obzir, da ima na raspoloženje i vreme, i ogromnu plaću i sav autoritet, koji mu daje položaj, i koji mu može otvoriti sva vrata do onih prvih izvora za podatke, do kojih privatno lice uopće ne može da dogje ili samo vrlo teško.

Dne 24. p. m. urednik i vlasnik Prayde g. Todić pošao je na Konzulat te predao molbu za pašoš i vizu za Jugoslaviju i povratak. G. konzul spustio se na g. Todića sa vikanjem i takovim izrazima, koji nikao ne figuriraju kao službeni izrazi u pravilniku za činovnike i poslovanje sa strankama. Kad je g. Todić dne 26. p. m. išao ponovo na konzulat tražiti vizu, g. konzul opetovao je službeno nedozvoljeni način raspravljanja sa strankom, a svršio, da on g. Todiću ne da više, jer da je pod optužbom, radi uvodnika od 18. p. m.

U arg. zakonu gde se govori o kaznjivanju klevete ima naime jedan paragraf, koji govori, da je kažnjiv i onaj koji klevetu širi. Neupućeni svet će se čuditi, kako da može g. Todić doći pod optužbu, jer se u svom uvodniku nikako ne identifikira sa predbacivanjima g. Vujeve, a niti dosele još sudbeno nije ugotovljeno, da su tvrdnje g. Vujeve kleveta, tako da g. Todić niti nije mogao pisati n. pr. da g. Vujeva laže, jer onda bi ga bio i ovaj mogao staviti pod optužbu radi klevetanja, pošto dosele sud još nije izrekao rešenja, da li g. Vujeva tvrdi istinu ili ne.

Stvar dobije drugo značenje, ako se uzme u obzir činjenicu, da je g. Todić odlučio da poseti Beograd. A u Beograd namerava poći i nekoliko mogućih pojedinaca, koji su poznati kao opora g. Grisogona, bes koje bi opore on jedva još imao prilike, da stvara po našoj koloniji neraspoloženja sa svojom zastarelom taktikom. Ako bi došao u isti momenat u Beograd i g. Todić, jasno je što bi se dogodilo: pitanje ovdašnjih prilika počelo bi se javno raspravljati u našoj

prestonici, koja bi tako dobila prilike, da se uveri o vrednosti onako brizljivo sastavljenih Potemkinovih slika, fotografija i glorijske "političke misije" stano-vite političke kapacitete.

O ovoj taktici, davati javnosti i vladi u domovini rog za sveću, bilo je već dosvoljno pisano u našoj novini.

Ako posmatramo aferu uskraćene vize u vezi sa žalosnim prilikama megju iseljeništvom u Juž. Americi osobito što se tiče organizacije, te sterilnosti rada naših državnih prestavnika, to će biti svakome jasno, kome je od koristi, da ne dogje g. Todić baš sada u Beograd, i ko je, opeta na stari, nespreditni način, pokazao odviše jasno, da se — boji prisutnosti g. Todića u Beogradu.

Što se tiče vikanja g. Grisogona nad g. Todićem kao strankom, pitamo g. ministra Marinkovića, da li diže ugled našeg prestavnništva šef konzulata, koji nije sposoban, da ostane miran u svakom slučaju, što može i mora činiti, jer mu položaj i zakon davaju dovoljno autoriteta, da brani zakon, ili svoj ugled kad — ima pravo? Da li podiže ugled naše države, kad se jedan konzul pred činovnicima, i pred dvadesetkom stranaka razviče, izgubi vladu nad sobom te nudi svetu žalosnu sliku funkcionara, kojemu ispovana stranka mora davati lekcije o dostojnom ponašanju? Kad razljućeni funkcionar daje javni dokaz, da zbog zdravstvenog stanja svojih živaca nije više na mestu, nego skrajno potreban — penzije? Pitamo g. ministra, da li ne bi bilo u interesu našeg državnog ugleda potrebno, da se ispita, da li jedan funkcionar, koji izgubi hladnu krv pred jednim siromašnim našim novinarom, da li bi mogao svladavati svoje živce, kad bi mu se poverilo pretški i preodgovorni posao diplomatskog zastupnika, to jest kad bi mu se dalo na dužnost, da se uhvaća u koštac sa nadržiljama, kakovi moraju da budu diplomate u današnjim teškim vremenima.

Što se tiče sadržine uvodnika "Zajednice", koji je pouzročio ovu suvišnu aferu, pretpostvljamo da se razume samo po sebi, da je kao svog prestavnika i poverenika naša vlada poslala ovamo lice, kojemu se glede osobnog poštenja ne može apsolutno ništa predbacivati. Za prosugjivanje njegovih sposobnosti za vršenje poverene dužnosti stavlja se nanj malo više merilo, nego granica, koju stavlja kri-vični zakon za prosugjivanje vrednosti ostalih "malih" ljudi. Zanj fiksira tu granicu uspeh kod vršenja onih viših zadatača, kojih ne ugostavlja pravilnik o vršenju formalne strane činovničke službe, nego mu ju fiksiraju državni i nacionalni interesi. A ti su od njega zahtevali, da vodi koloniju, da koordinira njezine žive snage u državno — nacionalnom i gospodarskom smislu. Dokaz njegove suvišnosti ovdje

Želite li, da Vaš novčani dar bude

BRZO I JEFTINO

uručen obitelji u starom kraju, tad se poslužite našim

Žurnim Doznakama

Takva će doznaka biti isplaćena naslovniku u domovini za **OSAM** do **DESET** dana. Trošak iznosi samo **TREĆINU** onoga, što inače stoji kablegrafska brzopisna javna doznaka.

Doznačujemo novac takodjer **PISMENIM** ili **KABLEGRAFSKIM** putem u sva mjesta Jugoslavije i to u **DOLARIMA** ili **DINARIMA** po najpovoljnijem dnevnom tečaju

Naš zavod stoji u izravnoj vezi sa "**JUGOSLAVENSKOM BANKOM**", jednim od najsolidnijih bankovnih zavoda u Jugoslaviji, tako da preko središnjice te banke, kao i njenih podružnica, može svoju klijentelu poslužiti točno, brzo i solidno.

Sve željene podatke možete dobiti na Vašem jeziku kod našeg odjeljenja "**GIROS**"

ŠTENDE ULOŠKE ukamačujemo sada uz 4 o/o, a uloške na **ODREDJENI ROK** prema dogovoru.

Banco Alemán Transatlántico

Buenos Aires: Reconquista, čošak Bmé. Mitre
Lima 666.

Callao, čošak Corrientes.

Rosario: Santa Fé 1035 — Cordoba —
San Jerónimo 134. — Mendoza: San Martín 1525. —
Bahía Blanca: Sarmiento Esq. Estomba.

F. MISSLER G. m. b. H.

BREMEN

Representante: O. HENZE

BUENOS AIRES

SAN MARTIN 666

NOVCANE DOZNAKE brzojavno ili postom u sva mesta **JUGOSLAVIJE** obavljam u **DINARIMA** ili **DOLARIMA** brzo i uz najumerenije cene, isplacujući naslovniku na ruke novac u gotovom bez ikakovog odbitka i troska.

U ostale zemlje **Europe** Njemacku, Austriju, Cehoslovacku, Ugarsku, Rumunjsku, Poljsku, Rusiju i Litavsku, izvrsavam doznake u dolarima.

PREVOZNE KARTE ZA I IZ EUROPE,

sa brzim kao i putnickim najmodernije uregjenim parobrodima, na kojima imadu svi moji putnici dobru i izdasnu opskrbu, dok je uregjjaj priznato najbolji i najcisei.

Preuzimam svaku odgovornost za sve dane mi naloge s mojom vec 20 godina ovdje postojećom tvrtkom, koja je od vajkada srediste svih Jugoslovena.

Cuvajte se jeftinih ponuda, jer ce i put prema njima biti Besplatna uputa o potankostima.

IZMENA NOVCANICA.

leži u tome da tokom celih pet godina nije znao stvoriti u našoj koloniji takovih prilika, da bi bile ovakve afere ne moguće, kao što je ova, o kojoj je reč. Da nije trgovao sa vizama, smatramo da se razume samo po sebi (osim ako ne bi g. Vujeva pred neutralnim argentinskim sudom dokazao nešto drugoga) ali mu se ne može ni sa strane javnosti ni starije vlasti otpustiti to, da je izgubio pet godina lepih mogućnosti toli za iseljeničtvo koji za interese naše domovine, jer je položaj megju našim svetom ovde, uzetim kao jedna celina, gori danas, nego je bio u aprilu godine 1922.

DRUSTVA

OGRANCI JUGOSLOVENSKE NARODNE OBRANE MORAJU DA OPSTOJE DOK OPSTOJI I UPRAVA JUGOSLOVENSKE NARODNE OBRANE

Antofagasta mjeseca Aprila 1927 Prvi krik ili kao što ga je gosp. Luka Bonačić is Puta Arenas nazvao "El Grito de Antofagasta" k oslobodilačkoj iskri nakon uspjelog i blagoslovljenog Principovog atentata u Sarajevu, vrsnuo je megju smjele Jugoslovene Antofagaste pod vodstvom onda Ogranaka "Jadran", imenovan kasnije "Centar i Ogranak Jugoslovenske Narodne Obrane" "Petar Petrovic Njegos".

Prosvjed Jugoslovena Antofagaste proti ondas njoj austrijskoj zvijeri radi njenog brutalnog i bestijalnog oružanog napadaja na naš Pijemont Srbiju, odjeknuo je i rasprostranio se je po cijeloj Juznoj Americi, slijedivši primjer, svi oni koji su jugoslovensko srce i dušu imali odreknuvši se osamyjekovnog austrijskog ugnjetavača.

Centar i Ogranak J. N. O. P. Petrović Njegos i usprkos svih onih koji neće da ni još danas pripoznaju njegov rad i njegovu važnost — ko što ga ne pripoznaje danas ni gosp. Antun Lukšić, konzul, a ni njegovi sateliti bio je i jest začetnik svih radova k našem oslobodilačkom pokretu. Centar i Ogr. "Njegos" služio je kao primjer poštivosti i kao zvijezda predhonica svim ostalim našim Ustanovama i njegovim radom užgo je kandidilo i doprineo kamačak k velebnom i rijetkom djelu Slobodi i Ujedinjenju našeg troime-nog naroda. Stoga ime Centra i Ogranaka "Njegos" radi uloge koju je vršio, ostati će sjegurno neizbrisivo u povjestinaše mladedržave.

Ironija — i eto, tu organizaciju počasni konzul u Antofagasti, hoće da podkopa, imavši smjelosti njegovi sateliti, konzulu za volju, da ju dne 9 svibnja 1926 u društvu nekolicine — iako je bilo časnih izuzetaka koji su iz znatiželjnosti prisustvovali bulikanu psovaka i ličnih napadaja. — da ju u abnormalnom stanju nesvijesnih zemljaka, proglase rašpustenu

i likvidovanu.

Iako je Centar i Ogr. "Njegos" svoju glavnu ulogu radi koje je bio stvoren izvršio, on imade još mnogih drugih uloga da izvrši i da prama tome, — prelazim preko nelegalnog i su-ješnjog raspusta — usprkos želje i težnje mnogih tobožnjih Jugoslovena koji nijesu nikada ozbiljno poduzeli nikakav rad u korist nase kolektivnosti, mora da opstoji; jer raspored rada "Jugoslovenske Narodne Obrane" tačka 3 pod naslovom u "MIRNO DOBA" glasi:

"Jugoslovenska Narodna Obrana" nastojati će da se odklone sve razlike političkog mišljenja izmegju Srba-Hrvata-Slovenaca, da se izglađe sve moguće nesuglasice, da se što jednostavnije uredi jugoslovensko nutarnje državno ustrojstvo i udari snažna osnovica naprednoj, demokratskoj državi, u kojoj će ustav biti jednako primijenjen na sve zemlje i u kojoj će biti sve dosadašnje neznatne razlike megju jugoslovenskim plemenima ostranjene baš tim zajedničkim životom.

Jugoslovenska Narodna Obrana uspostaviti će čvrste veze izmegju naseobine i majke zemlje, da uzajamnim potpomaganjem doprinese napretku otacbine i jugoslovenskih naseobina.

Jugoslovenska Narodna Obrana posvetiti će osobitu pažnju socijalnim i ekonomskim prilikama jugoslovenskih naseobina u Juznoj Americi. Osnivati će i podpirati osnivanje gospodarskih organizacija, iseljeničkih banki, kancelarija itd. Širiti će slogu i ljubav megju jugoslovenskim iseljenicima, da tim olakša život svakom pojedincu i podupre ga u njegovom ličnom nastojanju. Vogjena lozinkom "SVOJ K SVOME", Jugoslovenska Narodna Obrana biti će rasadnikom zdravih i plemenitih nastojanja svih Jugoslovena koji, daleko od domovine, nastoje da steku moralne i materijalne kapitale, da se onda vrate u domovinu i da plodove svojih truda ulože za dobro svojih najbližih, a prama tome i za dobro svoje narodne cjeline. Naročito, u racionalnom ulaganju kapitala n naša domaća poduzeća, u prirodne sile i bogatstva naše domovine.

Jugoslovenska Narodna Obrana biti će i neinteresovani posrednik koji će, svim svojim, pružati sve podatke i svaku moralnu pomoc".

Prama radnom programu "Jugoslovenske Narodne Obrane". Ogranci nesme de se raspuse ni likviduju, jer Jugoslovenska Narodna Obrana kao organizacija još postoji i njena pravila pod titulom "ZBOR" tačka II. kažu:

"ZBOR se redovito sastaje na poziv Uprave jedan put u godini. U izvanrednim prilikama može Uprava ili Senat dogovorno s Upravom, sazvati ZBOR i više puta u godini.

Tačka 12. — Mjesto i vrijeme saziva odregjuje Uprava. — 13. — Na ZBOR spada; a) — Ras-

pored Rada. b). — Raspola-ganje imovinom Jugoslovenske Narodne Obrane. — c). — Svi sporovi izmegju Ogranaka i Uprave. — d). — Izbor Uprave. — o). — Imenovanje doživotnih članova Senata. — f). — Odluka o prestanku Jugoslovenske Obrane. —"

Uprava Jugoslovenske Narodne Obrane koja je birana na Prvom Velikom Zboru u Antofagasti izmegju 20 — 25 siječnja 1916, uslijed toga što od tog doba do danas nije pozvala Zbor, ona još uvijek postoji, a kao dokaz tome dovoljno je spomenuti stvorenu protestnu rezoluciju protiv Stjepana Radića, koja bijaše na službeni mig iz Buenos Aires poslata domovinskoj štampi bez udjela, znanja i odobrenja Ogranaka Jugoslovenske Narodne Obrane, a prama tome ni Jugoslovena iz Juzne Amerike.

Dakle Jugoslovenska Narodna Obrana kao organizacija opstoji pa pramtome moraju da opstoji i njeni Ogranci, u obratnom slučaju neka se sazove ZBOR i on odluci o prestanku Jugoslovenske Narodne Obrane ipodijeli njeni Narodni Fond humanitarnim Ustanovama u Domovini.

Da je Centar i Ogranak J. N. O. "Petar Petroveć Njegos" bio potreban i da je od svog osnutka do danas mnogo uradio, i da je potreban, da i dalje opstoji, mislim da takogjer nitko obratno ne može da ustvrdi; jer imenovanjem počastnog konzula u osobi gosp. Antuna Lukšića C., rad Ogranaka

nije svrsen iako gosp. konzul i uz njega mnogo njih svojim neznanjem obratno misle.

Kozularne duznosti i poslovi ne zasjecaju u rad Centra i Ogranaka Njegos pa prama tome gosp. Konzul kao državni reprezentant nesme da se dira u politicke organizacije, ta nijesmo danas pod austrijskom kontrolom. — Njemu njegovi poslovi kada ih dobro, savjesmo i sa kriterijom vrsi u korist iseljenika, a nama naši poslovi, kada je Konzul na svoje mjesto.

Centar i Ogr. Njegos radio je i radit će, a da još uvek radi, dokaz su slijedeće činjenice: — 1). — Sjajni doček i zabava izvedena u počast prvog Jugoslovenskog parobroda u Antofagasti, — 2). — Proslava Prvog Decembra sa prijemom chilinskim državnim vlastima. — 3). — Prijem i zabava u počast rodoljubu gosp. Frani Petrinoviću. — 4). — Inicijativa i proslava Čirilo—Me-todska, školska zabava. — 5). — Inicijativa zabave koja se je imala da dade u počast našeg starijeg gosp. Ivana Ivanovića prigodom njegovog odlaska za domovinu, a koju se nije kraju priveo uslijed incidenta koji je nastao prigodom izvješjenja italjanske državne zastave na zgradi konzulata Kr. Srba, Hrvata i Slovenaca. — 6). — Novčani doprinosi Jugoslovenskoj Straži i 7). — Novčani doprinosi Jugoslovenskoj Matici, koja je naš

Colonia "LA LLAVE" - F. C. P.

VLASNISTVO ZAVODA

Banco Frances del Rio de la Plata i Español del Rio de la Plata

Od 10.000 ha već 5.500 ha naseljenih

PO \$ 250.- HEKTAR,

U lotima od 10 ha

DALJE,

U 10 godišnjih obroka

sa 6 % za jos neuplacene

Naseobina broji već sada preko 3.000 stanovnika. — Samo 7 legva udaljena od grada San Rafael (F. C. P.)

Najbolja zemlja, zbog irigacije nezavisna od kise.

Mozete početi sa 10 ha, sa manjim obrokom nego inace platite za sami najam.

Po daljne podatke obratite se pismeno ili osobno na naslov

Administración de la Colonia "LA LLAVE"

Calle RECONQUISTA 199 Buenos Aires

Centar i Ogr. Njegoš radi zaslugu imenovala dobrotvornim i počastnim članom. "Jugoslovenska Straža" je istodobno kada joj se je sa strane Centra saopštilo o mogućem raspustu uslijed želje gosp. Antuna Lukšiča, konzula, odgovorila slijedeće:

"Ne možemo nikako dijeliti mišljenje, da je naš dični Centar i Ogranak P. Petrović Njegoš" suvišan i da se isti likviduje. — Nek rad naše vlasti teče paralelno sa radom naših institucija u Antofagasti, koje imaju svoju sjajnu prošlost, otmenu sadašnjost i lijepu budućnost."

Iz svega navedenoga Ogranci su potrebni, a potrebni su i radi toga, da nadziru i da zapriječje svaki politički pokret koji bi se pojavio sa tendencijom da ruši naše jedinstvo ili da ruši ugled i prestiž naše domovine kao i iseljenika u ovom tuđem svijetu, kao što se je na žalost dogodio slučaj u Antofagasti dne 30 travnja 1926 na dan obljetnice smrti naših hrvatskih Velikana Zrinjskog i Frankopana, sa strane državnog reprezentanta gosp. Antuna Lukšiča C., koji je na zgradi koja predstavlja Kr. Srba — Hrvata — Slovenaca u tuđini, izvjesio na sramotu iseljenika i domovine, uz jugoslovensku, chilensku, takogjer, italijansku zastavu; — zastavu onog naroda, koji bezdušno oružanom silom ruši naše svetinje po našim zarobljenim krajevima, uništavajuć naš goloruki narod, napajajuć ga odobravanjem italijanke fašističke vlade ricinovim uljem.

Centri i Ogranci Jugoslovenske Narodne Obrane na koncu jesu potrebni i radi toga jer to su još danas u tuđini jedine organizacije koje mogu i moraju da dignu svoj glas protiv svakome onome koji svojim nepromišljenim činom osramoćuju naš narod i domovinu pred stranim svijetom.

Centri i Ogranci jesu i moraju da budu kao politička organizacija, duša svih ostalih naših Ustanova u tuđini, jer oni kao eminentno nacionalni moraju da budu čuvari našeg političkog Programa koji glasi:

"Srbi — Hrvati — Sloveni, zajedničkim imenom Jugosloveni, jedan su narod.

Radi toga, — oni traže oslobodjenje svih Jugoslovena i ujedinjenje svih Jugoslovenskih zemalja u jednu, jedinstvenu, slobodnu narodnu državu."

Dakle, dok se ovaj naš politički Program u cjelosti ne izvrši, nesme se ni pod koji uvjet, da se Ogranci Jugoslovenske Narodne Obrane diljem čitave Južne Amerike raspuste, pa čak ni onda kada bi se na našu radost i narodnu sreću isti u cjelosti izvršio, jer nakon izvršenja Političkog Programa dolazi Radni Program Jugoslovenske Narodne Obrane kojemu je cilj boljitak i napredak našeg iseljeničkog svijeta.

GJURO V. ROIČ

"Jugoslovensko Društvo Uza- jamne Pomoći" priredilo je dne 24. maja prigodom proslave argentinskog dana oslobodjenja svoj društveni ples, koji je bio brojno posećen. Čiste dobiti bilo je oko 70 peča.

Isto društvo stvorilo je veoma umesnu odluku, da će tokom ove godine dati svoje plesove dne 9 jula i 1 decembra, to jest proslaviti državne svetkovine argentiske i jugoslovenske. Time bilo bi rešeno pitanje proslavljanja spomenutih blagdana, jer društvo zbog svog značaja omogućuje, da se okupimo pod njegovim okrijem svi bez razlike.

"Jugoslovenskom Domu" prilikom svog polaska za Europu g. Nikola Mihonović poklonio je jedan bilard da se članovi mogu zabavljati.

"Jugoslovenski Klub" otvorio je u nedelju dne 5. juna 16 sati i pol na svečani način svoje prostorije, koje se nalaze u ulici Bolivar 1101.

OD UPRAVE I UREDNIŠTVA

Zbog bolesti našeg urednika izlazi ovaj broj tek nakon dužeg vremena. Zbog toga morali smo i dosta materijala odložiti za bolju priliku, pa molimo i pretplatnike i suradnike za strpljenje.

SLOVENSKI VESTNIK

O našem časopisu, prvem u južni Ameriki, in o dolžnosti naših rojakov do njega.

Mislimo, da je potrebno omentirati našim čitateljem, da nimamo mi Slovenci tukaj še nobenega bogataša, ki bi ta naš prvi poizkus vstvaritve slovenskega časopisa za naše neseljence v Argentini podpiral z dovoljnimi fondii.

Bogatih rodoljubov in mecenov ni. Vsi smo mladi tukaj in siromašni. Časopis, ki lahko postane neprecenljive važnosti za napredek vseh nas in vsakega posameznika izmed nas, bo zivel tako dolgo in se bo razvijal v toliko, v kolikor ga bodo čitatelji sami podpirali in vzdrževali v življenju. Ne zahteva se mnogo.

Naročnina je tako majhna, da se lahko naroči nanj vsak naš delavec. Za celo leto samo \$ 3. Izhajal bo vsak teden. Enkrat skupno z hrvaškim delom, enkrat pa samo slovensko.

Tisti, ki ste bolj zavedni, zbirajte naročnike! Pošljite nam naslove in pa pošljite nam poročila o delovnih razmerah iz viših krajev. Vsak dopis bo koristil vašim rojakom. Kdor ni še naročen na "Gospodarstvo", dobil ga bo štirikrat brezplačno na ogle. Ako med tem časom ne pošlje naročnino, mu bomo pošiljanje zaustavili.

NAROČNINO LAHKO POŠLJETE V PRIPOROČENEM IN DOBRO ZAPEČATENEM PISMU; ali pa s poštnim giro; večje zneske tudi s škom "sobre Buenos Aires".

"SLOVENSKA PISARNA"

Donato Alvarez 2518

BUENOS AIRES

Izvršuje denarne pošiljatve za domaće kraje. Menja denar po dnevnem tečaju. Posređuje za službe, za moške in ženske. Prodaja prekmorske prvozne karte po najnižji ceni za in iz Evrope. Posređuje pri dobavi zemljišča za naselitev v najrodovitnejšem kraju in pod zelo ugodnimi pogoji. Brez velikega kapitala lahko postane vsakdo sam svoj gospodar. Delavci-peoni, ako hočete zboljšati svoj položaj, javite se! Tečaj za kasteljanski jezik. 2 krat tedensko za \$ 5.-- Pouk zvečer. Daje vsakovrstna obvestila.

Novo slovensko društvo v Buenos Aires — u.

V nedeljo 29. maja ustanovili so naši rojaki, ziveći većinom v delu mesta imenovanim "La Paternal" v Buenos Airesu Slovensko Pevsko prustvo "Primorje".

Inicijativa za ustanovitev društva je izšla iz vrst naših delavcev samih, kar je zelo važno, ker s tem naši rojaki dokazuju jasno višino svoje kulturne stopnje.

Inicijatorji: Kodrič Jožef, Berbuč Franc, Rijavec Stanko, Persič Andrej in Lojk Jožef so, ob sodelovanju gosp. R. Rajerja in našega urednika slov. odd. gosp. R. Lebana, pripravili društvena pravila, našli lokal in sklicali Ustanovni Občni Zbor.

Na Ustanovnem Občnem Zboru, pri katerem se je vpisalo okoli 30 članov, bil je izvoljen sledeći Odbor:

Predsednik: Ivan Leban
Podpredsednik: Mislej Anton
Tajnik: Lojk Jožef
Blagajnik: Persič Andrej
Gospodar: Kodrič Jožef
Odborniki: Rijavec Stanko, Ogrin Ivan, Berbuč Franc, Satej Jožef, Spacapan Albert, Remec Ivan

Nomeštniki: Plahuta Slavko
Pregledovalci računov: Počenko Alojz, Rudolf Leban.

Člani novoizvoljenega Odbora so dobra garancija, do bo to naše novo društvo šlo po poti napredka. Posebno upanje pa stavimo na pevovodja Društva gosp. R. Rajerja, kateri je že v domovini kot pevovodja z uspehom vodil zbor.

Pozivamo vse naše rojake, rodoljube, kateri imaju veselje do petja in društvenega življenja sploh, naj pristopijo k društvu, kjer bodo z veseljem sprejeti. Tisti, ki niste peveci a na drugi strani občutite potrebo, da se mi tukaj v tužini združimo, spoznavamo in drug drugemu pomagamo, pristopite k društvu kot podporni člani. Podporni člani plačajo poljubno mesečno članarino. Društvo ima tudi Ustanovne člane, kateri vplačajo Ustanovnino v znesku od \$ 20. Vsi naši rojaki, ki že dalje časa živijo v Argentini, morali bi postati Ustanovni člani.

Ustanovni člani in podporni lahko pošljejo Ustanovnino in poljubno mesečno članarino na Uredništvo Slovenskega Oddelka "Gospodarstvo" Donato Alvarez 2518. Buenos Aires.

V prihodnji številki bomo objavili pravila društva. Za dan pa samo navajamo Člen XII, pravi:

Društvo je strogo nepolitično. Zabranjeno je v društvu govoriti za ali proti kakšne politične stranke.

Novemu društvu želimo mnogo uspeha.

ZAHVALA

Podpisani, Franc Ličen Rihemberga, ki sem bolan že pol leta na revmatizmu, zahvaljujem se s tem neopriskrčnem vsem dragim rojakom, kateri mi priskočili na pomoč. Posebej se zahvaljujem mojemu dragemu prijatelju Franc Rijavu sempasa, kateri je požrtvavno nabiral prispevke, in pa gospo. Rudolfu Lebanu, uredniku Slov. Odd. "Gospodarstvo" in š. "Slovenske Pisanje": kateri je bil v vsem brezplačno v pomoč. Prejel sem skupno svoto znesku \$ 228.35.

Pred mojim odhodom v domovino kraj na zdravljenje, še enkrat vsem: srčna hvala! Buenos Aires, 19. 5. 1927.

Franc Ličen

Kdor hoče v Argentini priti naprej.

mora se najprej naučiti kasteljanski V kratkem se odpre "SLOVENSKI PISARNI" tečaj kasteljanskega jezika. Vpišite se! — Poučuje se dvakrat na teden zvečer. Mesečno 5. —

Donato Alvarez 2518

Santa Fe - Že večkrat me uredništvo opominjalo, da pošljam kak dopis za naš list tukajšnjega mesta, posebno dar bi bila kakšna prilika za poslanje naših ljudi. Zelo bi sporočil kaj takšnega, kar bi bilo posebno dobro za naše delavce. Ali za sedaj je stvar, kšna: Dela je še precej, zunaj ulicah, in zida se tudi veliki stavb. Toda delo se dobi preteško, ker so podjetja većinom italijanska, ki nameščajo stroje brez izjeme same svoje ljudi. Isto tako Nemško Podjetje, da pred vsem na svoje ljudi, v celem bi podjetja potrebovali se nekaj več delavskih moči, da vsled pomanjkanja materijala še ti ki so nameščeni, ne morejo redno delati. Materijal težko dobavlja, ker pride v obliki na ladijama, a reka Parana je sedaj radi dolge suše zapadla. - Kobetič.

KRATKA SLOVNICA KASTELJANSKEGA JEZIKA

Sestavil Rudolf Leban

VAJA V PRAVILNEM ČITANJU

La familia López

La familia López se compone de cuatro personas: el padre, la madre, un hijo y una hija. El señor Pedro López, el padre, es un hombre que tiene 40 años y es gerente de un Banco. La señora López, la madre, es siete años menor que su marido; hace los quehaceres domésticos y cuida la familia. Juan López, el hijo tiene trece años; estudia en el Instituto Comercial y quiere ser un buen taquígrafo. María López, la hija y la regalona de la familia, es una hermosa niña de 11 años, quién va al Liceo. Los niños tienen dos primos, un tío y una tía. La familia López vive en Buenos Aires, en una casa de dos pisos y tiene una hacienda en La Plata donde pasa las vacaciones.

Izgovarja se:

La familia López

La familia López se compone de cuatro personas: el padre, la madre, un iho i una iha. El señor López, el padre, es un ombre ke tjene kuarenta anjos i es herente de un Banko. La señora López, la madre, es sjete anjos menor ke su marido, ase los keaseres doméstikos i kuída la familia. Huán López, el iho, tjene trese anjos; estudja en el Instituto Komersjál i kjere ser un buén takígrafo i daktilógrafo. María López, la iha i la regalona de la familia, es una ermósa nínja de ónse anjos, kjen va al Liséo. Los ninjos tjenen dos prímos, un tío i una tía. La familia López vive en Buenos Aires en una casa de dos písos i tjenen una asienda en La Plata, donde pasa las vakasjones.

Družina López

Družina López se sestoji iz štirit oseb: očeta matere enega sina in ene hčere Gospod Peter López, oče, je človek ki ima 40 let gospa López, mati, je sedem let mlajša od svojega moža; opravlja domače posle in skrbi za družino. Ivan López, sin, ima trinajst let; študira y Trgovski Šoli in hoče postati dober steno- graf in strojepisec. Marija López, hčer in ljubljenska družine, je lepo dekletce enajstih let, katera hodi v Licej. Otroci imajo dva bratane, enega strica in eno teto. Obitelj López živi v Buenos Aires — u v hiši z dvemi nadstropji in ima eno posestvo v La Plata, kjer preživlja počitnice.

O AKCENTU ALI NAGLASU.

Naglas je v kasteljansken jeziku vedno točno opredeljen. V splošnem je zelo lahko naglas zadeti. Ako se naglas ravna po določenih slovničnih pravilih, tedaj ni treba postaviti na povdarjeni zlog posebne akcenta ('); ako se pa naglas besede ne ravna po določenem slovničnem pravilu, tedaj mora vedno imeti povdarjeni zlog akcent (').

Kasteljanski jezik ima tri-

vrste naglasa, namreč: **acento grave**, t. j. težki naglas, **acento agudo**, t. j. ostrí naglas in **acento de esdrújula**, t. j. začetni naglas.

Acento grave, težki naglas, imajo besede, ki končujejo na **a, o, u, e, i, n, s**. Tedaj je naglašen predzadnji zlog; n. pr. **ma-áno** (máno - roka), **sal-tába** (saltá - je skakal), **tim-bre** (tím - bre - zvonec), **jo-ven** (hóven - mladenič), **co-rónas** (korónas - veneci), **tri-bu** (tríbu - pleme), **ca-si** (kási - skoraj).

Če pa hočemo, da se besede z navedenimi končnicami naglašajo na zadnjem zlogu ali pa na predzadnjem zlogu, tedaj jim moramo postaviti akcent ('), n. pr. **partir-á** (bo odpotoval), **co-mió** (komió - je pojedel), **café** (kafé - kava - kavarna), **Perú**, **así** (tako), **nación** (nasión - narod), **Andrés** (Andrej), **espíritu** (duh), **régimen** (réhimen - red), **paréntisis** (oklepaj).

Acento agudo, ostrí naglas, pa imajo besede, ki se končujejo na ostalih končnicah, ki niso navedene pri **acento grave**, težkem naglasu.

Te končnice so: **b, c, d, j, ll, l, r, x, z**. Drugih končnic kasteljanske besede pa sploh nimajo. Pri **acento agudo** setrem naglasu, je naglašen vedno zadnji zlog; n. pr. **querub** (kerúb - kerubin), **vivaz** (vivás - živahen), **bondad** (bondád - zadnje črko se skoro ne sliši pri izgovoru) **dobrota**, **reloj** (relóh - ura), **elavel** (klavél - nagelj), **rumor** (rumór - šum), i. t. d.

Besede z navedenimi končnicami, ki imajo naglas na kakšnem drugem zlogu, t. j. **ne** na zadnjem zlogu, tedaj morajo imeti akcent ('); n. pr. **alférez** (zastavonoša), **árbol** (drevo), **huésped** (uésped - gost), **mártir** (mučenik), itd.

Esdrújulas y sobreesdrújulas, začetni naglas pa imajo besede, pri katerih je naglašen treči ali pa četrti zlog ad zadrž naprej. Te besede z začetnim naglasom morajo vedno nositi akcent n. pr. **ejército** (ehérsito - vojska), **lúgubre** (otožno), **fácilmente** (fásilmente - lahko).

Paziti je treba na akcent nekaterih enozložnih besed, katere so sinonimi, t. j. imajo dva smisla, in katere enkrat imajo akcent, drugič pa ga nimajo; n. pr.

el hombre - (človek) **el** je tukaj kot artikel in nima akcenta;

él tomó - (on je vzel) **él** je tukaj kot zaimék termora kot tak vedno nositi akcent;

de plata - (iz crebra) **de** kot predlog, ne nosi akcenta,

dé pronto - (daj hitro) **dé** kot glagol dar dati pa nosi;

si le gusta - (če se vam dopade) **si** kot veznik, ne nosi akcenta;

si se fué - (da, je odšel) **si** kot prislov pa nosi.

Takih besed ki imajo dva pomena in čigar pomen je vedno določen po različnem akcentu, ni mnogo. (Nadalj sledi.)

NAŠI POKOJNICI

OLGA VUKASOVIĆ

Dne 30. ožujka t. g. preminula je gdjica Olga Vukasović, u Avellanedi, u 18 godini života svog. Pokojnica kćerka je Toma i Ljubice Vukasović, rodom iz Gjurica u Boci Kotorskoj. Olga bila je uzor gjevojska, članica "Kola Jugoslovenskih Sestara", te izvrsna agitatorica jugoslovenske ideje, pri kom radu nije poznavala zapreka, niti se je obazirala na prigovore svetinje niti se je nje ticala zavist i zloba ljudska. Ona je pošla smelo prema velikom pokretu ideje jugoslovenstva megju iseljeništvom, s njom se ponose rodoljubi, a naseobina blagosivlje njezinu uspomenu.

Da dade izražaj tom svom priznanju, "Kolo Jugoslovenskih Sestara" priredilo je pokojnici dne 22. o. m. veličanstveni parastos, održan u pravoslavnoj crkvi u Buenos Airesu, na kom je prisustvovao veliki broj općinstva, bez razlike vere, nazaranja i stališa, sa kojim činom je kolonija pokazala, kako je dragu pokojnicu štovala.

Sestro Olgo, večnaja ti pam-jat! — Anita.

"Kolo Jugoslovenskih Sestara" prilikom smrti članice Olge Vukasović dalo je hvalevrednu inicijativu, da upliva na našu javnost u tom smislu, da bi se umesto venaca ragje darovalo stanovite i znose u korist naših narodnih i drugih vrednih ustanova ili da bi se dotičnog pokojnika upisalo u takova društva. Na ovaj način biće uspomena na pokojnika najbolje počašćena, a darovani iznosi će ići u korisne svrhe umesto u ruke tugjih trgovina.

Petar Radanović — Dne 31. v. održao se je parastos za preminulog pomorca Petra Radanovića, rodom iz Perasta, u ovdašnjoj pravoslavnoj crkvi, na kojem je prisustvovao oveci broj pokojnikovih prijatelja.

Josip Šepić, rečni pilot, rodom iz Staroga Grada na Hvaru preminuo je dne 29. maja na Boci. Pokojniku bilo je 85 godina, au Americi živio je 60 godina; bio je jedan od najstarijih naših iseljenika, jedan od onih, koji su došli prvi u ovu zemlju. Bio je

tast g. Antuna Bakare. Za sobom ostavlja 3 kćeri i dva sina. Ukopan bio je dne 30. maja u grobnici Jugoslovenskog Društva U. P. Na sprovodu bilo je preko 100 saučesnika, najbolji znak, kako visoko je bio cenjen u našoj naseobini. Najiskrenije saučesče obitelji, a pokojniku neka bude laka ova argentinska zemlja!

DOPISI

ANTOFAGASTA, CHILE mjeseca Marta. Pred kratko vrijeme otišao je iz naše sredine za Buenos Aires bivši Upravitelj Jugoslovenske Skole gosp. Rudolf Leban, sin najčistokrvnijeg dije la našeg naroda, Slovenac iz Gorice, mlad i vatreni nacionalista, dobrovoljni ratni invalid u desnoj ruci sa kojim se znakom može i ima zašto da ponosi, a ne sa šupl, jim frazama i umišljenim patriotizmom i milijonama kao razni "patrijote".

Gosp. Rudolf Leban, istini za volju bio je medju zadnjim učiteljima koji su stigli megju nama, jedan od najpripravnijih i najspremnijih u svakom pogledu. On je našu školu u krugu i radom ondašnjeg predsjednika gosp. Gjura V. Roiča posvema reorganizovao, pošto do njegoveg dolaska i do imenovanja presdjednika gosp. Roiča naša je škola bila samo na imenu, jer školskoga ništa nije imala, pa čak ni nastavnu obuku, ni Matiecu, ni ocjena, a ni školskog gradiva.

Pitati će se ljudi, a zašto sve to? Eto zato, jer predsjednik godine 1924 bio je veoma pametan covjek, pak je sve školske stvari u svojoj velikoj lubanji i mudrom mozgu nosio i natrpao.

Tko je bio predsjednikom godine 1924? Pa zašto da ga imenujemo. Antofagastinci znadu ga, drugi van Antofagaste iz bližnje okolice znadu ga takodjer, a oni koji ga nepoznaju reci će mo im. **da uza sve to što službeno zastupa našu domovinu, da je veliki ljubitelji italijanskog naroda a osobito pak njegove zastave;** jer pred bojaznošću da mu se ne izoblje, na dan 30 travnja 1926 izvjesio je do naše i italijanske zastavu koja se je oholo lepršala do našeg državnog grba, uslijed kojeg čina već je na putu **DIPLOMA** za zasluge izdana i potpisana po Honorable Musolini — u . —

Znate li sada štovani citatelji tko je bio predsjednikom Jugoslovenske škole u Antofagasti za godinu 1924 E, pa valjda da znamo.

Želeći našem mladom Slovencu gosp. Lebanu ugodan boravak u novoj postojbini Argentini a pri tome i sreću i uspjeh u radu, nadamo se da neće za boraviti na jedan dio divne i čestite naseobine Antofagaste koja se je pod vodstvom "VUM BACITELJA" na najvišem stupnju kulture pokazala, sajetujuć ga, da steceno iskustvo medju njima, u Argentini dobro upotrebi.

NAJSTARIJI CESKOSLOVENSKI NOVČANI ZAVOD

M. SUCHAN

BUENOS AIRES

ALSINA 463

Novčane doznake u stari kraj

preko

Živnostenske Banke u Pragunajvećeg novčanog zavoda u Českoslovačkoj, sa
glavnicom i pričuva od preko 400.000.000 ck.

i preko

JUGOSLAVENSKÉ BANKE U ZAGREBU

(prijašnje Hrvatske Zemaljske Banke)

Čuvanje novaca us 4 % ukamacivanje

Menjanje novaca po najboljim tečajevima

Prodaja prekomorskih prevoznih

listova uz najniže cene.

GRAMOFOSKE PLOČÉ

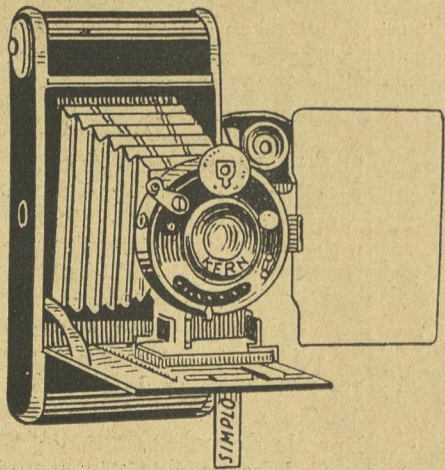
hrvatske, srpske i slovenačke

PISITE PO CENOVNIK

PRETPLATITE SE NA "GOSPODARSTVO"

TALLER MECANICO CIENTIFICO**M. Palermo & Cía.**

Salta 367—Un. Teléf. 37, Riv. 6146—BUENOS AIRES

Aparatos
FOTOGRAFICOS

KERN

REVELACIONES
AMPLIACIONES
Y COPIAS
EN EL DIAEspecialista en
Reparaciones
de aparatos fotográ-
ficos y científicos**Građevno Prođuzece-Osnovano 1912****A. GOBICH**

Sitio de Montevideo 660 — LANUS (F. C. S.)

Proračuni naerši i građnja kuca za obitelji, cha-
lea, dvorana, skaladista, mostova zeljeznica itd.Specijalista za zeljni beton (cemento armado).
Izvršilo već opetovano kuce do devet spratova.Male obiteljske kuce grade se na umerene mese-
cne obroke.Zaposluje nase inženjere i druge strukovne sile,
te isključivo nase radnike. Kad radi dobro nasa
tvrtka, zaradi dobro i nas radnik-iseljenik.Zeljene informacije i podatke mozete dobiti us-
meno ili pismeno na gornjem naslovu.**HOTEL BALCANICO**

Calle 25 de Mayo 746 — U. T. 31 Retiro, 3727

BUENOS AIRES

Najveci i najbolji jugoslovenski hotel u Argentini

Zracne sobe, domaca kuhinja, umerene cene.

Izragjujemo originalni **BALKANSKI BELI SIR**, ikiselo mleko **YOGURT**, sa mikrohimama, koje smo do-

nesli izravno od onamo i koji jedini davaju jogurta

zdravstvenu vrednost, ugotovijenu po prof. Meenikovu

Kože

surove i krznjene, svijuh vrsti:

lisica, guanaka, zorrina, koma-

dreha, nutrija itd.

**KUPUJEMO, PRIMAMO u KONSIGNACIJU i PRE
RAGJUJEMO.**Najbolje veze s izvoznicima za Europu!
Radimo u peleterskoj struci već preko 20 godina

KAPUTI DUGI, od \$ 150.—

Lisice od \$ 20.—, dalje

Casa Fco. LHOTA

Calle CHARCAS 716 — Buenos Aires

24

AUSTRIJSKA LEKARNA**“Nueva-York”**

Av. San Martín 4000, esq. Nueva York

BUENOS AIRES — U. Teléf. 42, Devoto

Vlastnik Dr. G. SCHWARZ, farmaceutik kemiear,
diplomiran na sveucilistima u Becu i
Buenos Airesu**Direktni uvoz-Vlastita poslovница za
nakup u Becu**Lekovi za poboljsanje probave — Pluena i
antiasmaticka pica — Perfumi — Esencije za
likere — Upute za vegetalno lecenje —
Lekovita tinktura za kosu**Domaca lekarna “BOTIQUIN VIENA”**za prvu promoc na cakri i u kauptentu,
dok dogje lecnik. — S tacnim uputama za
uporabu**ANALIZE — RECEPTI — SPECIFIKA**

Diskretnost zajamcena

Dopisivanje hrvatski, slovenački, nemacki, i
madzarski.Posiljke u provinciju postom, zeljeznicom ili sa-
“Expreso Villalonga”.**Farmacia “NUEVA-YORK”**

Av. San Martín 4000 — Buenos Aires